

Do Brna přijela expertka na těhotenský stres, pomocí unikátního dotazníku zkoumá české ženy

5.5.2026 - | Masarykova univerzita

Stres v těhotenství může ovlivnit nejen matku a plod, ale i zdraví dítěte v pozdějším životě. Právě tento fenomén zkoumá v Brně světově uznávaná expertka na reprodukční zdraví Marci Lobel z newyorské Stony Brook University, která na Lékařskou fakultu Masarykovy univerzity přijela v rámci Fulbrightova stipendia.

Zvýšená úroveň stresu během těhotenství je dobře známým rizikovým faktorem. Nejenže může mít negativní vliv na duševní a fyzický stav matky, v důsledku může nepříznivě ovlivnit růst plodu, porodní hmotnost dítěte, ale i jeho pozdější vývoj. Vědecká komunita se výzkumem prenatálního stresu zabývá od sedmdesátých let minulého století. Přední světová expertka na toto téma, profesorka Marci Lobel ze Stony Brook University v New Yorku, působí během jarního semestru při Ústavu lékařské psychologie a etiky Lékařské fakulty Masarykovy univerzity (ÚLPE LF MU) a zabývá se výzkumem stresu také u českých těhotných žen.

„Starší studie často měřily stres u těhotných žen na základě obecných stresových událostí nebo úzkosti, což vedlo k nejednoznačným výsledkům. Tyto přístupy nezohledňovaly specifické stresory spojené přímo s těhotenstvím, jako jsou obavy o zdraví dítěte, porod nebo fyzické změny,“ přibližuje historii výzkumu Lobel, která vytvořila tzv. Prenatal Distress Questionnaire (PDQ), respektive jeho rozšířenou novou verzi NuPDQ – mezinárodně oceňovaný dotazník pro měření stresu specifického během těhotenství.

Flexibilní, ale zároveň jednoduchý dotazník kombinuje různé aspekty stresu od počtu stresových událostí až po intenzitu jejich vnímání, přičemž díky jeho kvantifikaci na bodové škále dokážou vědci přesně změřit, jak moc těhotné ženy stres prožívají. Přeložen byl do několika světových jazyků a využit už ve více než stovce studií, které potvrdily, že stres specifický pro těhotenství zvyšuje riziko nepříznivých porodních výsledků. „Těhotenský stres je konkrétní a bezprostřední, což ho činí obzvláště škodlivým. Naše studie ukazují, že tento typ stresu má často větší vliv na nepříznivé porodní výsledky než obecný stres,“ vysvětluje Lobel.

Studie ukazují, že stres během těhotenství pramení z kombinace zdravotních, psychologických a sociálních zátěží. To, jak nastávající rodičky tyto zátěže vnímají, není pouze subjektivní pocitová záležitost – má to měřitelné dopady na zdraví jak matky, tak dítěte. „Výzkumy například prokázaly, že prvorodičky zažívají o 15-20 % vyšší úroveň stresu než matky s většími zkušenostmi. Podobně je úroveň stresu vyšší u rizikových těhotenství,“ komentuje Marci Lobel s odkazem na svou mezinárodní studii zahrnující více než 8 000 žen ze sedmi zemí, která byla provedena během pandemie COVID-19. Během pandemických lockdownů se ukázalo mimo jiné také to, že ženy s omezeným přístupem ven vykazovaly až o 15 % vyšší míru stresu.

V rámci svého působení v Brně profesorka Lobel adaptuje NuPDQ dotazník na české prostředí, přičemž specifikem české varianty je jeho rozšíření o škálu prožívané naděje, vytvořenou zástupkyní přednosty ÚLPE LF MU, docentkou Alenou Slezáčkovou. Získané poznatky poskytnou českým vědcům i klinickým pracovníkům cenný nástroj, který pomůže zaplnit mezery ve studiu a péči o zdraví těhotných žen v České republice. „Zatímco lékaři rutinně sledují rizikové faktory, jako jsou

krvní tlak a hladina glukózy, psychický stres není během těhotenství systematicky hodnocen. Schopnost měřit a lépe porozumět stresu v těhotenství pomůže položit základy pro účinné strategie prevence a intervence, což v konečném důsledku zlepší porodní výsledky,“ uzavírá Slezáčková.

Odkaz na dotazník:

<https://muni.cz/go/881f3a>

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/do-brna-prijela-expertka-na-tehotensky-stres-pomoci-unikatniho-dotazniku-zkouma-ceske-zeny>